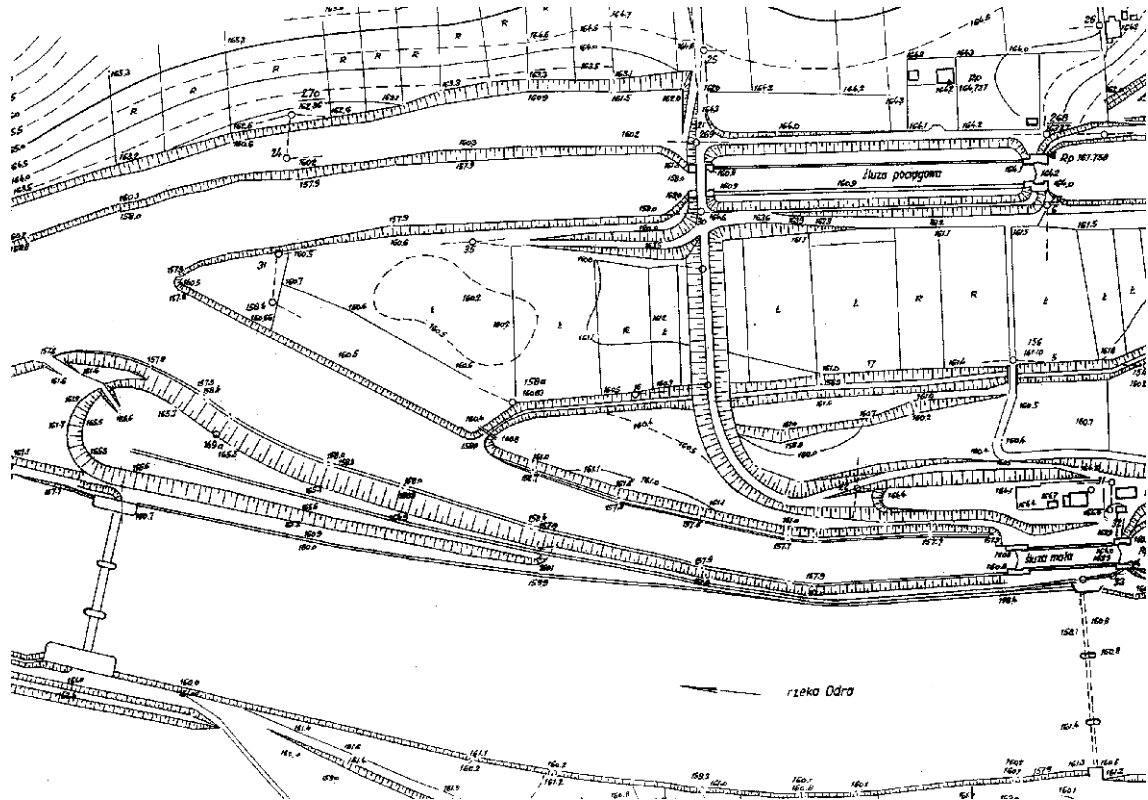

3.4.4. Stopień Wodny Krapkowice.

m. Krapkowice, gm. Krapkowice, pow. krapkowicki, woj. opolskie, rz. Odra km. 122,90; 0,60 kanału śluzowego. Spad 2,60 m.

Sytuacja stopnia wodnego Krapkowice.

Tworzą go następujące obiekty:

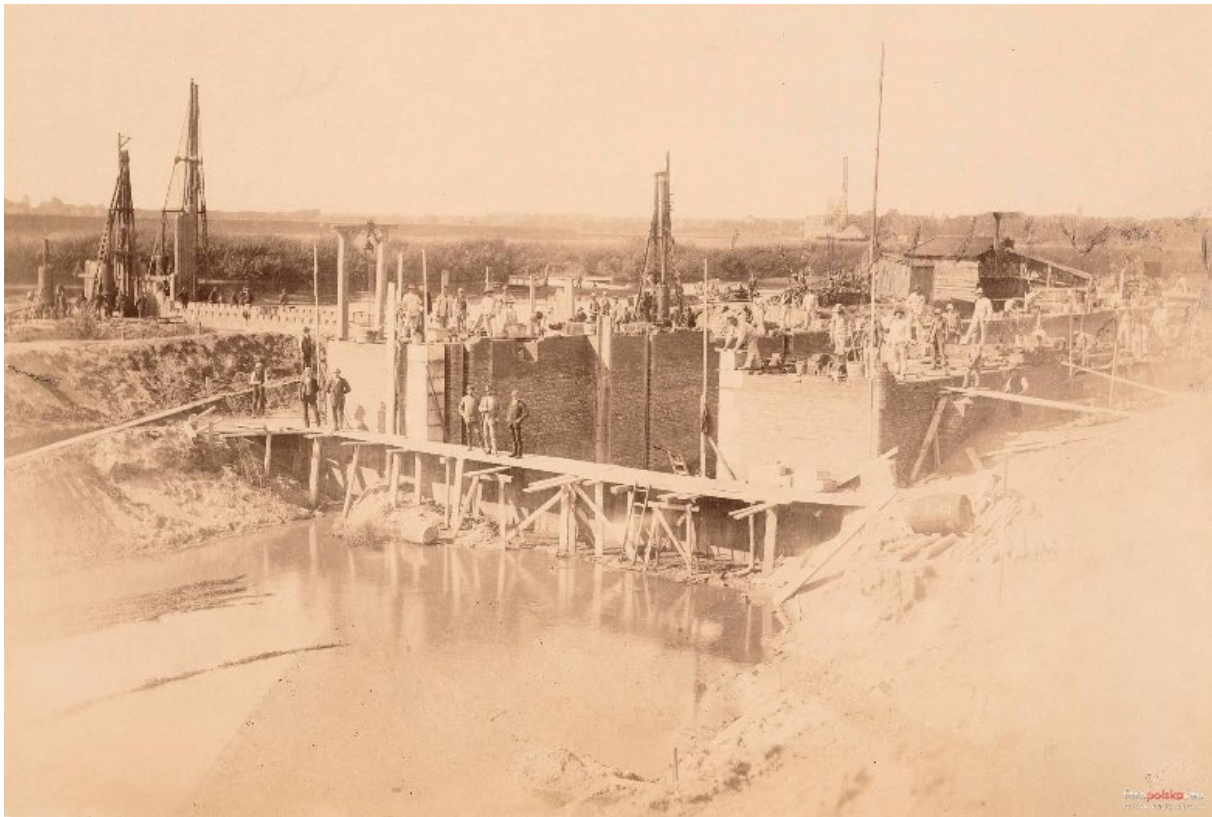
1. Jaz sektorowy (z przepławką dla ryb), 1978-1982.
2. Śluza komorowa – mała, 1893.
3. Śluza komorowa – duża, pociągowa, 1913.
4. Śluza komorowa – duża, pociągowa, (budowa nowej od 2021 r.)
5. Elektrownia wodna – 2007.
6. Zabudowa przystopniowa, 1893/1913.

Stopień wodny powstał w roku 1893 w ramach I etapu kanalizacji rzeki Odry (1891-1897) od Koźła do ujścia Nysy Kłodzkiej. Składał się z jazu kozłowo-iglicowego z przepustem dla statków oraz śluzy komorowej małej o standardowych dla tego odcinka parametrach: 55 m. długości użytkowej i 9,6m. szerokości użytkowej.

Widok na wyłączony z eksploatacji jaz koźłowo-iglicowy. Na pierwszym planie nie rozebrana oryginalna część konstrukcji jazu.

W ramach II etapu kanalizacji rzeki Odry od ujścia Nysy Kłodzkiej do Wrocławia w latach 1905 - 1917 na stopniu wodnym Krapkowice dobudowano w 1913 roku śluzę komorową dużą o wymiarach użytkowych 187 m. na 9,6 m. Śluzy i jaz wykonywano jako murowane z cegły klinkierowej o krawędziach wyłożonych ciosami granitowymi. Śluzę usytuowano na dodatkowym przekopie.

<https://fotopolska.eu/701389,foto.html?o=b169568>

Budowa śluzy małej, wrzesień 1893 r.

<https://fotopolska.eu/747169,foto.html?o=b169568>

Śluza pociągowa z zabudową przystopniową, 1923 r.

Wrota dolne wymagające remontu śluzy małej.

Wrota dolne i mechanizmy napędowe nieeksploatowanej śluzy małej.

Wrota dolne śluzy pociągowej. Na drugim planie – zachowana zabudowa przystopniowa oraz fragment (typowej) sterówki z lat 70. XX w.

W roku 1979 oddano do użytku nowoczesny jaz sektorowy, który zastąpił jaz kozłowo-iglicowy.

Jaz sektorowy Krapkowice od wody dolnej.

W ramach programu modernizacji jazów na Odrze wybudowano 300 metrów poniżej istniejącego jazu jaz sektorowy trójprzęsłowy o świetle modułu 25 metrów. W czasie

powodzi 1997 roku galeria jazu została zalana na wysokość pół metra przez nieszczelności. Lica powierzchni betonowych wymagają bieżącej konserwacji. Śluza mała wymaga remontu kapitalnego i odmulenia kanału żeglugowego. Jaz sektorowy zachował oryginalne wyposażenie techniczne z hydraulicznym sterowaniem sektorami. Śluzy utrzymały oryginalne wrota i napędy wrót.

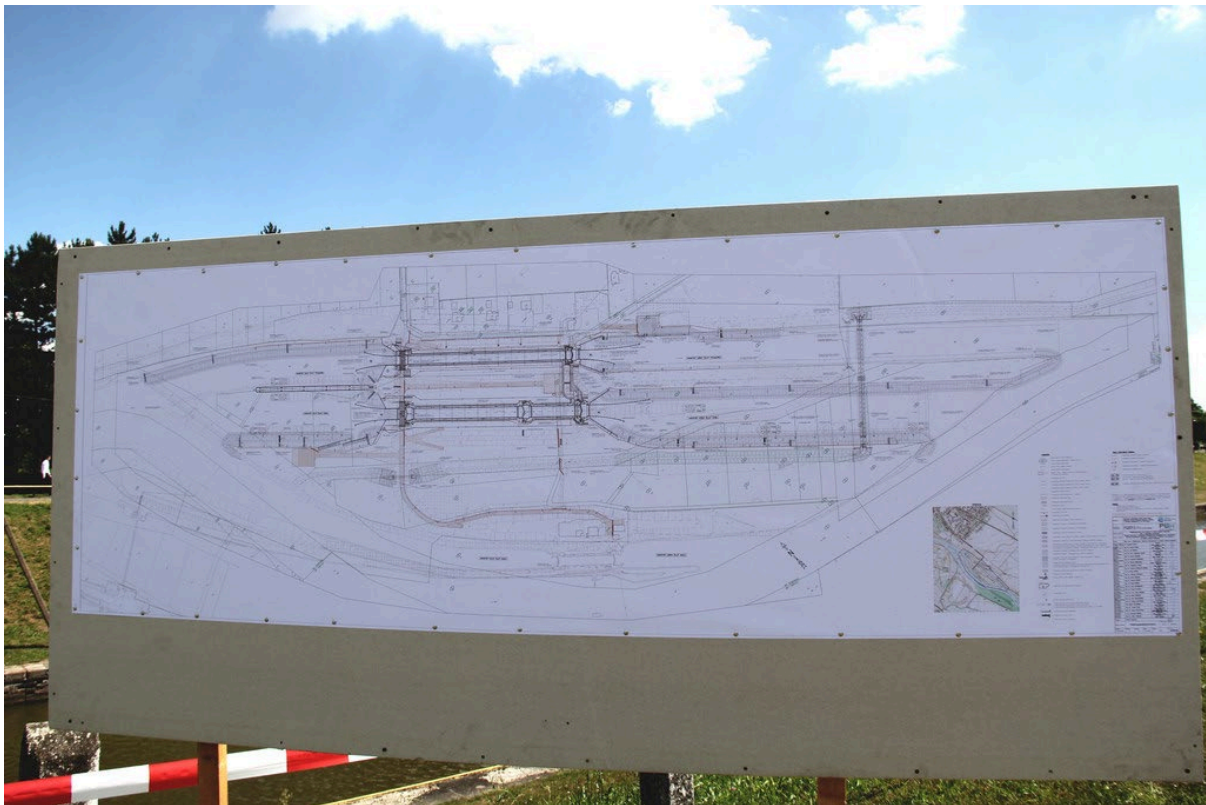
W 2007 r. przy lewym przyczółku jazu, wybudowano nową, przepływową, małą elektrownię wodną. Jest to trzecia, wchodząca w skład GK PGE Energia Odnawialna elektrownia na stopniach wodnych górnego odcinka Odry, wyposażona w dwa turbozespoły Kaplana o podwójnej regulacji w układzie skośnym. Moc zainstalowana: 1,26 MW. Obiekt składa się z budynku elektrowni w wykonaniu szczelnym, zalewanym przez wody powodziowe, kanał dopływowy z kierownicą zanieczyszczeń, kanał odpływowy i rozdzielnię potrzeb własnych. (<https://pgeeo.pl/Nasze-objekty/Elektrownie-wodne/Krapkowice>)

Zachowana, z okresu II rozbudowy drogi wodnej zabudowa przystopniowa, to przede wszystkim dom mieszkalny „majstra śluzowego” (kierownika stopnia) oraz niezbędne budynki techniczne. Domy mieszkalne sytuowane przy śluzach II rozbudowy drogi wodnej „zrywają” zdecydowanie z architekturą etapu I rozbudowy drogi wodnej (przebudowaną – w związku z budową drugiej śluzy - pociągowej), nie odchodzą jednak od regionalizmu form. Dom mieszkalny uzyskał wysokie, łamane, czworoboczne dachy z oknami, kryjące użytkowe poddasze. Posiada duże, prostokątne okna i gładkie otynkowane ściany. Pozostałe budynki uzyskały dachy dwuspadowe. Dominuje prostota i funkcjonalność.

Wartością zabytkową jest przestrzenny układ stopnia wodnego z usytuowaniem nowego jazu sektorowego poniżej starego jazu kozłowo-iglicowego. Jest to typowe rozwiązanie modernizacji kaskady wodnej Odry. Zachowała się część stała starego jazu, która ma znaczenie drugorzędne. Zwraca uwagę oryginalne wyposażenie śluz. Zachował się fragment niezłożonego oraz część stała jazu pierwotnego (kozłowo-iglicowego), która ma znaczenie drugorzędne.

W 2016 r. ogłoszono pierwsze postępowania przetargowe na wykonanie dokumentacji technicznej zadania „Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Januszkowice wraz z przebudową awanportów”. Zakres inwestycji realizowanej na stopniu wodnym "Januszkowice" obejmuje:

- przebudowę istniejącej śluzy małej poprzez jej częściową rozbiórkę i budowę w jej miejscu śluzy o parametrach 190 m. długości użytkowej i 12 m. szerokości użytkowej wraz z wyposażeniem technicznym, mechanicznym i hydraulicznym;
- przebudowę istniejącej komory pociągowej, co zapewni dwukomorowy standardowy układ i zagwarantuje ciągłość żeglugi;
- regulację prawego brzegu rzeki Odry poniżej jazu i wylotu z MEW na stopniu wodnym wraz z wykonaniem opaski brzegowej i przebudową tamy rozdzielczej od wody dolnej;
- modernizację infrastruktury i obiektów towarzyszących. W dniu 13.01.2021 r. przekazano plac budowy wykonawcy. W IV kwartale 2023 r. planowane jest zakończenie robót budowlano-montażowych. Projekt współfinansowany jest z Programu Operacyjnego UE Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 ([„Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Januszkowice wraz z przebudową awanportów” \(wody.gov.pl\)](#))

Rysunek projektu przebudowy śluz zaprezentowany 06.07.2021 r. na stopniu wodnym przy udziale – min - prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. <https://krapkowice.pl/10704/modernizacja-sluzy.html>